

- a bibliográfiai számbavétel nemzeti szintű rendszereinek és szabványainak fejlesztésével kapcsolatos tevékenységek koordinálása;
- a bibliográfiai adatok nemzetközi cseréjével kapcsolatos szabványok kimunkálását célzó tevékenységek koordinálása;
- a szabványokkal és formátumokkal foglalkozó IFLA-szekciók és -osztályok szakmai tevékenységének támogatása;
- clearing-house funkciók ellátása a szóban forgó területen;
- az UNIMARC-formátum fejlesztése, illetve annak tökéletesítésén munkálkodó szakértők tevékenységének koordinálása;
- a nemzetközi bibliográfiai szabványok és formátumok publikálása, konferenciák és szemináriumok rendezése stb.

Mondhatni: az UBICIM törekvései két kérdés gondozására koncentrálnak. Az egyik az ISBD-szabványok, a másik pedig az UNIMARC-formátum tökéletesítésének és használatának előmozdítása. Az ISBD-szabványok családja ma már igencsak bokros: a standard leírásra vonatkozó normatíván (G) kívül külön-külön változatai vannak a különböző típusú dokumentumok, így a monográfiák (M), az időszaki kiadványok (S), a nem könyv jellegű kiadványok (NBM), a zeneművek (PM), a régi nyomtatványok (A), a számítógépes fájlok (CF), a cikkek (CP) és a kartográfiai anyagok (CM) leírásának.

Az UNIMARC vonatkozásában jelentős eredménynek számít az UNIMARC kézikönyv kiadása (1987), az *Universal Format for Authorities* megjelenése (1992), az *International Guide to MARC Databases and Services* (1992) közzététele, továbbá több, a tárgyi feltárást elősegítő módszertani segédlet publikálása.

Az IFLA középtávú terve (Medium Term Programme for 1992–1997) ugyancsak több tenni-

valót tartalmaz az egyetemes bibliográfiai számbavétellel kapcsolatban. Nevezetesen:

- a nemzeti bibliográfiai szolgáltatások minőségének elemzésére alkalmas kritériumok kimunkálása;
- a jól és a kevésbé jól felszerelt nemzeti bibliográfiai ügynökségek munkájában közrejátszó technológiai okok tanulmányozása;
- a retrospektív bibliográfiai regisztráció szabályával kapcsolatos munkálatok folytatása;
- a nemzetközi besorolási adatok egységesítéséhez szükséges szabályok kialakítása;
- az automatizált információs adatbázisok tesztelését lehetővé tevő kritériumok felállítása;
- a besorolási adattárak összekapcsolása;
- a bibliográfiai leírások funkcionális követelményeinek tanulmányozása az online katalógusokban a használói szükségletek szemszögéből;
- a sokjelű és -nyelvű adattárak és leírások vizsgálata;
- az UNIMARC tökéletesítésére vonatkozó kutatások folytatása;
- az UNIMARC-kal kapcsolatos konverziós vizsgálatok elvégzése;
- az UNIMARC-kal foglalkozó állandó bizottság életrehívása;
- az UNIMARC Guidelines for Component Parts befejezése.

Egyébként mindenki meg van győződve arról, hogy a bibliográfiai leírások gépileg olvasható formában való és semmiképpen nem korlátozott áramlása kulcskérdése a nemzetközi és nemzeti bibliográfiai regisztrálásnak és kommunikálásnak.

/KATUŠČÁK, D.: Univerzálna bibliografická registrácia. = *Knížnice a informácie*, 28. köt. 7. sz. 1996. p. 304–307./

(Futala Tibor)

Cseh ismertetés és értékelés a FID 48. közgyűléséről, konferenciájáról és kongresszusáról

A címben feltüntetett rendezvények ezúttal az ausztriai Grazban zajlottak le 1996. október 21–25-én.

A közgyűlés részleges tisztújítást hajtott végre az éppen százéves szervezetben. Ennek legfontosabb mozzanataként a FID új elnökévé a kanadai *Martha Stone*-t választották meg, mivel az eddigi finn elnök, *Ritva Launo* nem jelöltette magát az elkövetkező négyéves időszakra. Az alelnökök közül a lejárt mandátumú mexikói *Margita*

*Almanda de Ascención*nak újból bizalmat szavaztak, viszont az USA-beli *W. Horton* helyére új személyt emeltek az alelnöki székbe, nevezetesen a norvég *Karl Kalsethet*. (A harmadik alelnök a japán *Yuzuru Fujiwara* maradt, minthogy az ő mandátuma még nem járt le.) Részben a FID Tanácsának személyi összetétele is megújult.

Referált cikkünk külön is szól *Ritva Launo* hatéves elnöki munkásságának eredményeiről. Leszögezi: a FID egész háború utáni történetében

valószínűleg ő volt az egyik legjelentősebb egyéniség az elnöki poszton. E pozíciójában több szervezeti és tartalmi-koncepcionális változtatást kezdeményezett. Különösen a magánszféra információügyét és az információs ipar fejlődését támogatta. Az IFLA-val bizonyos munkamegosztás kiépítésére törekedett. Eszerint az IFLA kompetenciája a bibliográfiai információk szolgáltatásával való törődésre vonatkoznék főként (természetesen a számítógépesítés és a távközlés forradalmának hasznélvezetét feltételezve), a FID-é pedig a nem bibliográfiai információk szolgáltatásával kapcsolatos törődésre. Legmerészebb tette az volt, hogy a FID lemondott az ETO, e létrejöttét megalapozó osztályozó rendszer fejlesztésének és fenntartásának jogáról, és ami vele jár: finanszírozásáról. 1991 óta az ETO gondozását egy nemzetközi társulás élteti saját bevételeire támaszkodva.

A személyi és szervezeti kérdésekkel foglalkozó közgyűléssel szemben a konferencia és kongresszus a szakmai érdeklődés homlokterében álló kérdéseket szokta megvitatni. Ezt most is több bizottsági és csoportosulási munkaértekezlet előzte meg. Ilyen volt a FID/ET (képzési és oktatási), a FID/II (ipari tájékoztatási) és a FID/BFI (kereskedelmi és pénzügyi információs szolgáltatási) bizottságának, illetve a környezetvédelmi információs választmányának az értekezlete, továbbá az az értekezlet, amelyet a nemrég alakult GIS csoport hívott össze. Ez utóbbi közelítette meg leginkább a kongresszus központi tematikáját, már csak azért is, mivel e csoport tisztelte a globális infrastruktúrával, annak fejlesztésével való foglalkozást.

A konferencia és kongresszus valóban a digitalizálás jelenlegi hullámának és az információk előállítói, szolgáltatói és felhasználói közötti világméretű számítógépes kapcsolatok megteremtésének jegyében folyt le. Ezt tükrözi a szekciók tematikája is:

1. Élenjáró információs technológiák.
2. Regionális perspektívák és kifejelek az információs szolgáltatások terén.
3. Az információs szakemberek feladatköre.
4. Kereskedelmi és ipari információk.
5. A modern világ hálózatokra alapozott információs társadalmának kihatásai.

Ritva Launo bevezető előadása azt a tényt emelte ki napjaink fejleményei közül, hogy az Internethez kapcsolódó számítógépek révén a felhasználók egyre nagyobb tömegei férhetnek hozzá hatalmas mennyiségű információhoz. Ezért – a könyvtárosságot is beleértve – valamennyi információs szakma lényeges pályakép-módosításra kényszerül. E lépés mielőbbi és minél kevés-

bé fájdalmas megtételének elősegítésében a FID-nek mással nem helyettesíthető szerepe van.

A fő referátumot Reinhard Büscher, az EU DG III/F bizottságának munkatársa tartotta a plenáris megnyitón. Ő – ellátott munkakörével összhangban – arról beszélt, hogy napjaink világa nem más, mint intenzív kiépítése annak a környezetnek, amelyben az információ a legkülönbözőbb tevékenységi területeken korántsem csak eszköze az emberi törekvéseknek, hanem egyszersmind célja is. A gazdaságilag fejlett országokban nemhogy kopogtat, hanem egyenesen a megvalósulás stádiumába lépett a munka, a munkaviszonyok, a kultúra és a szórakozás új feltételek közötti szervezése, nem is beszélve arról, hogy a csúcstechnikát használó információs és könyvtári szolgáltatások milyen mértékben terjedtek el. S hozzá kell tenni: az említett feltételek az ún. harmadik világ országaiban is kialakulóban vannak. Ez az utóbbi körülmény, mivel a FID világszervezet, s így gyakorlatilag valamennyi harmadik világbeli ország is a tagjai között található, különösen fontos jövőendő működését és törekvéseit illetően.

A tanácskozásokon sok szó esett – mint azt az egyik szekció elnevezése is sejteti – a jövő szaktájékoztatóiról és könyvtárosairól (s nem csak a szakkönyvtárosokról) is. A velük kapcsolatos elvárások feladatukat az információtartalmak közvetítésében határozzák meg, s nem pedig e folyamat technikájának és technológiájának fejlesztésében, ami a műszaki jellegű informatikusok hatáskörébe tartozik. Az említett közvetítési kötelezettség folytán várhatóan közelebb kerül egymáshoz a szakkönyvtár és a közművelődési könyvtár, még ha nincs is szó feladatkörük egybemosódásáról.

A plenáris záróülésen az új elnök célul a FID még „láthatóbbá”, még közismertebbé tételét tűzte ki, illetve a szervezet fejlődő országok felé fordulásának fokozását.

A konferencián és kongresszuson három nap alatt 113 referátum hangzott el. (Ezek külön kötetben is meg fognak jelenni.) A legaktívabb szereplők a fejlett országok képviselői voltak, de a harmadik világból is sokan vállalkoztak szereplésre. Szerzőnk megjegyzi: „Azok közül az országok közül, amelyeknek a második világháborút követően a miénkhez hasonló politikai osztályrész jutott, Magyarország és Szlovénia képviselője volt a leg-erőteljesebb.”

VLASÁK, R.: Váznamny mezník ve vývoji FID. = i, 38. köt. 6. sz. 1996. p. 145–147./

(Futala Tibor)